

БҰЙРЫҚ

02.09.2024 ж.

ПРИКАЗ

№ 84

Үйірмелер, спорт секциялары мен факультативтік сабақтар ашу, жетекшілерін тағайындау туралы

Мектеп бойынша оқушылардың бос уақытын тиімді өткізуін ұйымдастыру, 2024 - 2025 оқу жылында Талап ауылының №14 жалпы білім беретін мектебінде үйірмелер, спорт секциялары мен факультативтік сабақтар ашу мақсатында **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Келесі үйірме жетекшілері тағайындалсын:

1. «Әсем-ай» домбыра ансамблі – Тлемисова Д.А.
2. «Бейнелеу студиясы» - Қуатов Р.У.

2. Келесі секция жетекшілері тағайындалсын:

1. «Футбол» - Наурызбаев Н.Е.
2. «Теннис» - Наурызбаев Н.Е.
3. «Шахмат» - Аубакиров М.М.
4. «Шашки» - Аубакиров М.М.

3. Келесі факультативтік сабақтар мұғалімдері тағайындалсын:

1. «Логикалық есептерді шығару жолдары» - Шанкулова Г.К.
2. «Жаһандық құзыреттілік» - Тлемисова Д.А.
3. «Жаһандық құзыреттілік» - Қуатов Р.У.
4. «Ойлы қалпақ» дебат клубы – Омарова К.С.
5. «Музыкалық қадам» - Тлемисова Д.А.
6. «Робототехника» - Серикова А.Т.
7. «Органикалық химиялық есептер» - Балабиева А.Ж.
8. «Математикалық сауаттылық» - Сатенова А.Қ.

4. Үйірмелер, спорт секциялары мен факультативтік сабақтар жұмысының жылдық жоспары бекітіліп, жүргізілу кестесі құрылып, кестеге сай сапалы өткізілсін.

5. Факультативтік сабақтар орындалысын бақылау мектеп директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары С.У.Мунтеноваға жүктелсін.

6. Үйірме, секция жұмысының орындалысын бақылау мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасарлары А.Т.Айтуарова мен Г.К.Шанкуловаға жүктелсін.

Мектеп директорының м.а.

С.У.Мунтенова

**«Талап ауылының №14 жалпы білім беретін мектебі» КММ
Үйірмелер, спорт секциялары, вариативті компоненттерді өткізу кестесі
2024-2025 оқу жылы**

№	Атауы	Уақыты	Сыныбы	Жауапты	Кабинет
Элективті курстар					
1	«Робототехника»	Дүйсенбі 13.20-14.05	3 «А»	Серікова А.Т.	СТЕМ
2	«Жаһандық құзыреттілік»	Дүйсенбі 13.20-14.05	6 «А»	Қуатов Р.У	Химия
3	«Жаһандық құзыреттілік»	Сейсенбі 13.20-14.05	7 «А»	Қуатов Р.У	Химия
4	«Жаһандық құзыреттілік»	Сейсенбі 17.05-17.50	10 «А»	Тлемисова Д.А.	Орыс тілі
5	«Жаһандық құзыреттілік»	Сейсенбі 17.55-18.40	9 «А»	Тлемисова Д.А.	Орыс тілі
6	«Музыкаға қадам»	Бейсенбі 15.05-15.50	1 «А»	Тлемисова Д.А	Музыка
7	«Жаһандық құзыреттілік»	Сәрсенбі 13.20-14.05	5 «А»	Қуатов Р.У	Химия
8	«Жаһандық құзыреттілік»	Сәрсенбі 17.55-18.40	8 «А»	Тлемисова Д.А.	Орыс тілі
9	Математикалық сауаттылық	Сәрсенбі 16.05-16.50	10 «А»	Сәтенова А.К.	Химия
10	Логикалық есептерді шығару жолдары	Бейсенбі 13.20-14.05	4 «А»	Шанкулова Г.Қ	Қазақ тілі
11	Органикалық химиялық есептер	Бейсенбі 16.05-16.50	10 «А»	Балабиева А.Ж.	Химия
12	«Жаһандық құзыреттілік»	Жұма 13.20-14.05	8 «А»	Қуатов Р.У	Химия
Үйірмелер					
1	«Бейнелеу студиясы	Сейсенбі 09.50-10.35	2 «А»	Қуатов Р.У.	Технология
2	«Әсем-ай домбыры»	Жұма 09.50-10.35	2 «А»	Тлемисова Д.А	Музыка
Секциялар					
1	«Футбол»	Жұма 10.00-10.45	5,6 «А»	Наурызбай Н.Е.	Спортзал
2	«Теннис»	Сәрсенбі 15.05-15.50	8 «Б», 9-10 «А»	Наурызбай Н.Е.	Спортзал
3	«Шахмат»	Дүйсенбі 15.05-15.50	7 «А» 8 «А», «Б»	Аубакиров М.М	Спортзал
4	«Шашки»	Дүйсенбі 16.05-16.50	4 «А»	Аубакиров М.М	Спортзал

Келісемін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтуарова А.Т.
«28» 08 2024 ж

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жетқазған қаласы білім бөлімінің
«Талап ауылының №14 жалпы білім беретін
мектебі» КММ директорының м.а.
 С.У. Мунтенова
«28» 08 2024 ж

2 «А» сыныбына арналған
«ӘСЕМ-АЙ» домбыра
үйірмесінің бағдарламасы

Түсінік хат

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2019 жылдың 7 маусымындағы Жолдауында «Мектепте домбыра үйрену сабағын арнайы пән ретінде енгізу қажетті әрі дұрыс бастама. Себебі, қазіргі жаппай жаһандану заманында халқымызға тән бірегей құндылықтарды жаңғырта беруіміз қажет. Төл мәдениетімізге деген қамқорлық әрқашан мемлекетіміздің айрықша назарында болады» - деп ұлттық құндылықтарымызды дәріптеудің ұрпақ келешегі үшін маңызы зор екендігін айқындалды.

Домбыра нота сауатынсыз үйретілетін болғандықтан, үйрету әдісін, ұстаз өз шеберлігіне қарай таңдайды. Домбыра тартуды үйретудің мақсаты - жас ұрпақ санасына ұлттық құндылықтармен тәрбиелеу. Білім алушылар күй, жыр, дәстүрлі өн мәдениетінен хабарлар болмай, ұлттық құндылықтар негізін сіңіре алмайды. Ал, оны қалыптастыруға апаратын бірден-бір жол-қасиетті домбырамен жақыннан танысу, оның күмбірлі үні арқылы атадан қалған асыл мұралармен танысу, тыңдау, домбыраны қолға алып, шерте білу. Жалпы білім алушыға аспапты шебер меңгеру басты мақсат емес. Ең негізгісі – қазақтың жан серігі, шежірелі көңекі тарихы, киесі – домбырадан ұрпақ ажырамауы керек.

Жастарымыздың қазіргі заман талабына сай сұраныстарын қамтамасыз ету үшін белгілі бір мақсатпен жұмыс жасайтын түрлі үйірмелердің болуы ауадай қажет, ондай ошақтардың оқушыға берері көп. Қазіргі таңда сұранысқа не сондай үйірмелердің бірі ол – домбыра үйірмесі.

«Қолына домбыра ұстаған балаға имандылық пен дарындылықтың жылуы дарып, қатыгездіктен аулақ болады», - деген нақыл сөзге үлкен шындық жатыр. Өйткені домбыра-үлкен рухани, адамгершілік мектебі, баға жетпес эстетикалық өмір оқулығы.

Мақсаты:

Ұлттық дәстүр мен салт-сана тағылымын оқушы бойына дарыта отырып домбыра аспабында ойнауды меңгерту.

Міндеті:

- Домбыраның шығу тарихы, мәдениеті мен ерекшелігі жайлы білім беру
- Домбырада ойнау дағдыларын қалыптастыру
- Қазақ халқының ұлы күйшілері мен сал серіктерінің өнерлерімен таныстыру.
- Ұлттық дәстүр мен салт-сана тағылымын жас жеткіншек бойына дарытып, оның жан жүйесін ояту, өнерге деген ынтасын арттыру.
- Білім алушылардың эстетикалық және көркем мәдениетін дамыту
- Оқушыларға домбыра аспабын ойнау шеберлігін кәсіби дұрыс меңгерту.
- Сахнаға шығу, өзін-өзі ұстау мәдениетін үйрету.
- Халқына деген құрмет және мәдени мұраларын қастерлеуге тәрбиелеу.

Бағдарламаның іске асыру шарттары:

- Сабақ жүргізетін қауіпсіз оқу кабинетінің болуы. Айнамен жұмыс жасау.
- Қажетті құжаттардың болуы (техника қауіпсіздігі жөнінде айту)
- Кабинеттің жабдықталуын қадағалау
- Балалардың жас ерекшеліктерін қадағалау
- Қажетті техникалық құралдарын пайдалану (үнтаспа, күйтабақ, бейне таспалар)
- Балалардың ой-өрісін дамыту мақсатында театр, мұражай, кинотеатрларға саяхат жасау

1-ші оқу жылы (34 сағат)

№	Тақырыбы	Барлығы	практика	теория	күні
1	Ұйымдастыру жұмыстары	1			
	Қауыпсіздік ережелері. Домбыраның шығу тарихы мен құрылысы және күтімі		-	1	6,09
2.	Домбырашының отырысы және екі қолдың қойылымы	2			
	1,2- жаттығулар		-	1	13,09
	3-ші жаттығу		1	-	20,09
3.	Он қолым ішекті қағалы, сол қолым перне табады.	2			
	4,5-ші жаттығулар		1	-	27,09
	«Ах-ың сени, мой сени» (орыстан халық әні)		1	-	4,10
4.	Қағыстар.	6			
	Ән «Мазактама» Сөзі: Ж.Әбдіраш, әні: Б.Әлімжан, Әнді домбыра бойында алма кезек қағыстармен тартып үйрену.		1		11,10
	Сөзімен қосып орындап үйрену.		1		18,10
	Қаз.хал.әні «Гіркем-ай» Әнді домбыра бойында алма кезек қағыстармен тартып үйрену.		1		25,10
	Әнді сөзімен қосып орындап үйрену.		1		8,11
	Ән «Қолдді мұнақант» (Сөзі:С.Омарова, әні: А.Филиппенко, Әнді домбыра бойында алма кезек қағыстармен тартып үйрену.		1		15,11
	Әнді сөзімен қосып орындап үйрену.		1		22,11
5.	Астыңғы және үстіңгі ішектерді қосып тарту.	3			
	«Біз өмірдің гүліміз» (сөзі: Ә.Дүйсенбаев, әні:Б.Ғизатов) -тыңдау. Мәтінмен жұмыс.		-	1	29,11
	Әнді екі ішектің бойында таза алып үйрену.		1		6,12
	Әнді сөзімен қосып таза орындап үйрену.		1		13,12
6.	Ұзақтықтар	3			
	«Ойыншықтар» (сөзі:Н.Әлімқұлов,әні:Н.Нұсипбаев) -тыңдау. Мәтінмен жұмыс. Штрихтармен жұмыс.		-	1	20,12
	Әнді екі ішектің бойында таза алып үйрену.		1		27,12
	Әнді сөзімен қосып таза орындап үйрену.		1		
7.	Динамикалық белгілер.	6			

	«Құттықтаймын маматуган күніңмен» (сөзі: М.Мақатаев, әні: Ә.Тіңәліев) - тыңдау. Мәтінмен жұмыс. Штрихтармен жұмыс.		-	1	
	Әнді домбыра бойында үйрену барысында форте, пиано динамикалық белгілерін сақтай отырып орындап үйрену.		1		
	Ән «Құлышпак» (сөзі: Ш.Сапарбаев, әні: К.Шілдебаев) - тыңдау. Мәтінмен жұмыс.		-	1	
	Әнді домбыра бойында үйрену барысында реприза белгісіне мән беріп орындап үйрену.		1		
	Ән «Толдер» (сөзі: Ж.Өмірбеков, әні: Б.Ғиззатов) - тыңдау. Мәтінмен жұмыс.		-	1	
	Әнді домбыра бойында үйрену барысында стаккато белгісіне мән бере отырып орындап үйрену.		1		
8.	«Ән мен күй – халық қазынасы»	9			
	Ән «Ақбұлақ» Б.Тәжібаев - тыңдау. Мәтінмен жұмыс.		-	1	
	Әнді домбыра бойында үйрену барысында бар пюанестарға мән бере отырып орындау.		1		
	Әнді сөзімен қосып кен. ауқымды орындап үйрену.		1		
	Күй «Жастар білі» - тыңдау. Штрихтармен жұмыс.		1		
	1,2 - буын		2		
	3,4 - буын		2		
	Күйді жатқа еркін орындау		1		
9.	«Өрендер - өнер құшағында»	2			
	Өткенді қайталау.		1		
	Концерт сабақ.		1		
БАРЛЫҒЫ :		34 сағат			

1. **Ұйымдастыру жұмыстары** – Сабақ кезіндегі тәртіп пен аспаппен жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік ережелермен таныстыру. Домбыра аспабының шығу тарихы жайлы аңызды әңгімелен аспаптың құрылысымен таныстыру.
2. **Домбырашының отырысы және екі қолдың қойылымы** -домбыра үйренушілеріне орындаықта дұрыс отару мен аспапты дұрыс ұстауды үйретуге мән беріледі. Арнайы жаттығулар арқылы саусақтардың перне бойына дұрыс орналасуы үйретіледі.
3. **Оң қолым ішекті қағады, сол қолым перне табады.** Берілген жаттығулар арқылы екі қолды қосып ойнауға төселтіру.
4. **Қағыстар.** Шығармаларды ойнау барысында міндетті түрде қағыстарға мән беру керек екеніне төселтіру.
5. **Астыңғы және үстінгі ішектерді қосып тарту.**Қос ішекпен ойнау барысында сол қол саусақтарының пернелерді нақты анық басуға және оң қолмен ішектерді тікелей анық ойнауға машықтандыру.
6. **Ұзақтықтар** Жартылық, төрттік, сегіздік сияқты түрлі ұзақтықтар жайлы түсініктерін қалыптастыру Оларды танып ажырату және шапалакпен соғып көрсете білуге машықтандыру
7. **Динамикалық белгілер.** Шығармаларды кездесетін түрлі динамикалық белгілер атауы (f–форте, p–пиано, mf – mezzo форте, mp – mezzo-пиано, crescendo, diminuendo, staccato, ренриза т.б.), олардың таңбалануы мен ролі жайлы толық мағлұматтандыру.
8. **«Ән мен күй – халық қазынасы»** Ән -күй жанрлары және Қазақстандағы әншілік, күйшілік өнерінің қалыптасуы жайлы. Қазақ халқының ұна күйшілері мен сал-серілердің өнерлерімен таныстыру.
9. **«Өрендер - өнер құшағында»** Халқына деген құрмет және мәдени мұраларын қастердеуге тәрбиелей отырып, оқушылардың оқу жылында үйренгендерінің қорытындысы ретінде есен-концерт өткізуге даяршу.

Күтілетін нәтиже:

- Домбыра аспабында әндер мен балалар шығармаларын ойнап, терс алады;
- Оқушы тазалыққа, ұқыптылыққа сонымен қатар бос уақытын тиімді өткізе білуге үйренеді;
- мәдениетті, шығармашыл тұлға болып қалыптасады;

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Домбыра үйрену» кітабы авторы : Айтқали Жайымов, Сәрсенбай Бүркітов Біләл Бисақов . Алматы «Өнер» баспасы 1992 жыл.
2. «Домбыра сазы» кітабы авторы: Мерғалиев Т.
3. Дина Нұрпейісованың «Әсемқоңыр» кітабы.
4. Күйлер жинағын құрастырған: Қаршыға Ахмедияров пен Ғалым Ахмедияров Алматы «Өлке» баспасы» 2002 жыл.
5. «Бабыннан саған не қалған» құрастырған: Қайым Қанат Алматы «Баласа» баспасы 2002 ж.
6. «Ән салып, күй тартайық термелетіп, домбыра үйренейік» авторы: Өтеген Спанов Алматы «Әуен» баспасы. 1992 жыл.
7. «Бірге домбыра үйренейік» авторы Тлемисова Дина Амантаевна Жезқазған «Асар» баспасы - 2023ж.

Келіссмін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтуарова А.Т.
«18» 08 2024 ж

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жезқазған қаласы білім бөлімінің
«Талап ауылының №14 жалпы білім беретін
мектебі» КММ директорының м.а.
 С.У. Мунтенова
«18» 08 2024 ж

2 «А» сыныбына арналған
«БЕЙНЕЛЕУ СТУДИОСЫ»
домбыра үйірмесінің бағдарламасы

ТҮСІНІК ХАТ

Курсты оқытуда теориялық білім беру «Графика», «Сәулет өнері», «Табиғат көрінісін бейнелеуде», «Ұлт киімдермен» таныстырудың маңызы зор. Нақты бейнелеуге жаттықтыру ісімен тығыз байланыс жүргізіледі. Бейнелеу өнерінде қолданылатын терминдерді өз кезегінде түсіндіріп отыру қажет.

Көркем шындықты қабылдау бөлімінде туған өлке өнерін игеруге аса мән беріледі.

МАҚСАТЫ:

курстық бағдарлама бойынша оқушыларға көркемдік білім беру; олардың өнерге деген қабілетін арттыруда, оларға сауатты сурет салу менгерту;

МІНДЕТТЕРІ:

- қазақ халқының өнер туындыларын таныстыру;
- оқушылардың ойын, қиялын кеңейткіш көркемөнерге деген ынта-жігерін арттыру;
- бейнелеудің әдіс- тәсілдерін игеру, үйрету, дағдыландыру;

Бұл бағдарлама ата-ана және оқушының сұранысы бойынша жас ерекшелігін ескеріп отырып 2- сынып оқушысына жасалған. Аптасына 1 рет сабақ негізінде жүргізіледі, жән жылдық уақыт мөлшері- 34 сағатты құрайды. Бұл бағдарламаны құру барысында оқушылардың өнер туындыларын түсіне алатын қабілеттерін дамытуда күрделенген тақырыптар алдым. Мектеп бағдарламасынан тысқары, күрделенген, кеңейтілген тақырыптар алынды. Сонымен бірге талғампаздықты, үйреншікті нәрселерден сұлулықты таба білу қабілетіне ие болу, көргенің есте ұстау және қиялдау қабілеті дамып шығармашылықпен ойлап талдауға, білгенің жинақтауға үйренеді.

Бағдарлама оқушының 2-сыныпта игерген білім жүйесін, практикалық бейнелеу және өнерді қабылдау жұмыстары арқылы жүйелі түрде жалғастыруға, тиімді бекітуге құрылды.

Ұсынылып отырған бағдарламаның мазмұны, қазірге кезеңде республикалық қазақ мектептерінде оқу-тәрбие жұмыстарына қойылып отырған негізгі мақсат-міндеттермен, талаптарымен ұштастырыла жасалған. Бейнелеу өнері жалпы білім беретін мектепте оқушының әсемдік талғамын, көркемдік іскерлік және іскерлік қабілетін дамыту арқылы, оларға имандылық, ізгілік-эстетикалық, көркемдік тәрбие береді.

Оқушы заттын пропорциясын, ондағы дақтарарақатынасын іздестіре алуы, неғұрлым әсерлі бояу шешімдерін таба білуді үйренеді. Әрбір дара тұлға, көркем іс- әрекеттердің түрлеріне бейімдеп қоршаған орта мен табиғаттағы түрлі-түстер мен формаларды танып, қабылдау қабілеттері қалыптасады. Оқушының қоршаған өмір шындығы, заттар пішіні, құрылысы, табиғат дүниесінің құбылыстары, адамдар мен жануарлар өмірінің ерекшеліктері, туған жер сұлулығы туралы түсініктерін қалыптастыруға және олардың бейнелеу өнері саласындағы алғашқы көркемдік таным өрісін, білім шеңберін кеңейте отырып, бейнелеу жұмыстарының әдіс-тәсілдерін жүйелі түрде игеруін қамтамасыз етуге құрылған.

Бейнелеу өнері сабағында оқушының практикалық білімі мен көркемдікті түсінуін үйлесімді ұштастыра білу, олардың шындық пен өнердегі байқағыштығын, шығармашылық ынтасын, өнерге деген қызығушылығын арттырады. Қоршаған шындық объектілерін көркем бейнелеу әдістері мен тәсілдерін меңгеру, белсенді шығармашылық жұмыс оқушыларды еңбекке баулиды және табиғат сұлулығын қорғай білуге тәрбиелейді.

Оқу курсының мақсаттары:

Мен бұл бағдарламаны құрғандағы мақсатым;- жас суретшінің дұрыс жолмен дамуына алғашқы түрткі жасау, көркем шығармашылықтың түрлі салаларында шеберлікті, жұмыс істеу техникасын бастапқы меңгеру үшін мүмкіндігінше жан-жақты материал бере отырып, оқушының өнерге деген құштарлығын арттыру.

- Өзімізді қоршаған дүниені танып білудің, шығармашылық толғақшысты және әсемдікті түсіну қабілетін дамыту.
- Бейнелеу өнеріне деген қызығушылығын ояту арқылы өзін-өзі дамытатын шығармашыл тұлға қалыптастыру.
- Қылқалам, акварель бояумен айналыса отырып оқушының практикалық дағдыларын меңгертіп қана қоймай, шығармашылық ойларын жүзеге асыру.

- Өнерге деген қызығушылығын арттырып, эстетикалық танымын қалыптастыру, дамыту.

Міндеттері:

- Сурет салу барысында оқушылардың байқағыштық әдістерін қалыпта
- Үйлесімдік шешім табуға баулу, олардың бейіндік ойлау қабілеті мен талғампаздық дағдысын жетілдіру.
- Адамгершіліктің ізгі қасиеттерін сіңіруге көмектесу, өнерге деген қызығушылығын арттыру, шығармашылық ойлау қабілетін арттыру.
- Бейнелеу өнерінің түрлері, жанрлары және мәнерлік «тілінің» ерекшеліктері туралы түсінікті тереңдете дамыту.
- Композициялық тұтастық. Табиғат әлеміндегі және бейнелеу өнеріндегі түстері. Түстер үйлесімі, колорит.
- Табиғат дүниесінің құбылыстарын эстетикалық қабылдау (объектілердің кеністікте орналасуы, заттар пішіні мен бояу түстері, жыл маусымдарындығы көңіл күй өзгерісі, өсімдіктер, жан-жануарлар дүниесі).
- Адам өмірі және оған қажетті заттар мен мүліктер (пішінін, атқаратын міндетін, адам өміріндегі орнын байқап талдай білу және бейнелеу).
- Бейнелеу өнеріне тән терминдер мен түсініктерді, атауларды ұғыну

Пәнді меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар:

Міндетті деңгей:

- Бірнеше көрнекті өнер шеберлерінің аты-жөнін, олардың атақты есімдерін білу;
- Бейнелеу өнерінің жанрларының көркемдік бейнелі тілін, көркем образдарының жасалу жолдарын;
- Екі-үш халық өнері орталықтарының атын, орнын және шығаратын өнімдерінің сипатын білу;
- Табиғат сұлулығын көре білу, сонымен бірге өз көргендерін, алған әсерлерін ауызша айта және суреттей, бейнелей білуі;
- Бейнелеу өнері шығармаларының образдық мазмұнын ашуға (ауызша) қажетті түсініктемелер мен терминдерді дұрыс пайдалана білуі және мәнерлі сөз тіркестерін тандай білуге;

Мүмкіндік деңгей:

- Шығармашылық жағынан өз қабілетін көрсете білу;
- Кез-келген тақырыпта ойын қағаз бетіне түсіре білу;
- Баяу түрлерін ұқыпты қолдана білу;
- Екі-үш халық өнері орталықтарының атын, орнын және шығаратын өнімдерінің сипатын білу;

- Оқушы өз алдына мақсат қоя алады;
- Сыныпта, басқа ортада өзін дұрыс ұстап белсенділік таныта алады;
- Басқалардың пікірімен санаса алады;

Нәтижені бағалайтын құралдар:

- Оқушының жұмыстарын жинақтау, көрме ұйымдастыру, аудандық, облыстық байқауларға жіберу;

Курс бойынша оқу материалының тақырыптық бөлінуі
(Барлығы 34 сағат, аптасына 1 сағат)

№	Мазмұны	Сағат саны	Мерзімі
1	Талапкер суретші және шығармашылық	5	
2	Қағаз пластикасы	5	
3	Плакат өнері	4	
4	Шрифт	4	
5	Қабырға газеті	3	
6	Декорациялық –көркем өнері	4	
7	Мүсіндеу өнері	2	
8	Тұзды қамырмен мүсін жасау	2	
9	Шығармашылық жұмыс әзірлеу	2	
10	Шығармашылық жұмысты қорғау	2	
11	Қортындылау	1	

Оқу курсының тақырыптарының мазмұны.

Талапкер суретші және шығармашылық бөлімінде оқушыға болашақ мамандық таңдауына ықпал ете отырып, ішкі эстетикалық қажетсізінді қанағаттандырып шығармашылық жағынан өз қабілетін көрсете білуге үйретемін. Бұл бөлімде гравирлердің жаңа әдіс-тәсілімен, монотипия, матриц өнерлерімен танысамын.Қағаз пластика бөлімінде оқушылардың қағаздан жасалған «мүсіндері» әрине нақты аумақты беріп алмайды.Оқушы аумақтық әсерін туғызуға жылтыр қағазды түрліше кесілген,бүгілген немесе ойып кесілген қиындыларын үйлестірумен, түрлі силуэттерді, көлеңкелі таспа кейіпкерлерін алдынан, қырынан тағы басқа қилыстырумен көрсетіп жеткізеді.Плакатшылардың алдында тұрған міндетті талап:-Әрқашан жаңа,бірегей ұтымды,көрермендердің көңілін аударатындай болуы керек.

Шрифт бөлімінде оқушы шрифттік композиция жасау жұмысына кірісе отырып ең алдымен бір немесе бірнеше шрифтерді іріктеп алып мәтінге сәйкес табу керек. Бұл жағдайда біріншіден,текстің идеялық бағыты, екіншіден оның нақты мазмұны мен атқаратын қызметі, үшіншіден композициялық элементтер -қағазформаты, сөйлеу жолының көлемі, әріп пен фонның қажетті түр-түсі айқындаушы факторлар болып табылады.

Қабырға газеті бөлімінде көркемдеуші, суретші, шрифтердің графикаларын еркін игеріп пропорцияны тепе-теңдікті түстер үйлесімін және басқа көркем бейнелесі құралдарын жақсы сезіне білуге үйренеді. Үйірме мүшелері қоғамдық немесе

мәдени шараларға қатысып отырады. Белгілі бір тақырыпта карикатура сал немесе мәдени шараларға қатысып отырады. Белгілі бір тақырыпта карикат салып үйренеді.

Декорациялық көркемдеу өнері бөлімінде оқушы өз алдына қойған мақсат жете ойлап, соған орай өз композицияларын жасаулары тиіс. Стенділерде са безендіргенде, көрмеде композициялық идеялық және көркемдік жағынан д құрылуы көрме экспонаттарымен оларға түсінік беретін материалдарды тер ойластырып орналастыру керек. Стендіге қойылған барлық материалдар біртұтас, бірегей композицияға құрылып, стенді тақырыбын көркемдік құрал арқылы ашатындай болуы қажет.

Мүсіндеу өнері бөлімінде аумақтық формалармен жұмыс істеу туралы оқу табиғатпен серіктесе отырып, танданарлық және ғажайып нәрселерді дүниеге әкелуді үйренеді. Яғни тамырлардан, бұтақшалардан жасалатын мүсіндік эт туындайды. Мұнда папье-машье, жануарлар мүсіні, табиғи заттардан мүсін құрастыруды үйренеді.

Қорыта келгенде практика жүзінде жүргізілген сабақ барысында оқушылард меңгеретін дағдылары артады. Бейнелеу өнеріне деген қызығушылығы, эстетикалықталғамы, интеллектуалды белсенділігі жоғары жеке тұлға қалыптасады.

Пәнаралық байланыс

Бейнелеуді оқушылар басқа пәндерде де қолданады. Мысалы, технология сабағында нәрсені жасау үшін суретті қолданады. Биология сабағында ағзалардың, сызуда тетікбөлшектердің техникалық, физика сабағында әр түрлі тізбектердің суретін салады.

1... Бейнелеу және технология. Оқушылар бұйым жасамастан бұрын алдымен жобалық суретін салады. Сурет бойынша бұйымды жасау бейн және технология пәндерінің байланысын аңғартады.

2. Бейнелеу өнері және сызу. Екі пән мазмұны жағынан әр түрлі. Бірақ сыз пәнімен бейнелеу өнері пәні бірдей міндеттерді қарастырады. Сызу сабағында оқушылар нәрселердің сызбасын оның кеңістіктегі кескініне сүйене отырып орындайды. Бейнелеу өнері сабағында нәрселерді әр қиырынан бейнелеу жиі кездеседі. Осыдан кеңістіктегі заттарды көз алд елестете бейнелеудің маңызы зор.

3. Бейнелеу өнері және физика. Оқушылар мектепте ғылыми білімнің негіз физика сабағында алады. Физика сабағында оқушылар механизмдер мен машиналардың, автоматтандырылған құралдардың құрылысы мен қозғалысын оқып танысса, бейнелеу арқылы олардың жобасын орындай.

4. Бейнелеу өнері мен география. География сабағында оқушылар көптеген графикалық жұмыстар орындайды. Оған схемалық суреттер жатады. Мысалы оқушылар мер қыртыстарының суретін салып қажетті мәліметт алады.

Оқушыларға ұсынылатын ізденіс жұмыстары.

- Бағдарламада жазықтықты бейнелеу жұмысы барлық оқу проблемаларын

- Бейненің көрінісін тепе-теңдігін сезіне білу. Бейнеленген объектілерді суреттегі өзара қатынасын, жарық пен бояу түстері гаммасын, сюжеттің мазмұнын түсіну, іздену.
- Адам бейнесінің түр-тұлғасын, мінез-құлқын, жас ерекшелігін суретте көрсете білуәдісін меңгеру, іздену.
- Сәндік қолданбалы өнер туындыларының жасалу жолдарымен және композициялық ерекшеліктерімен танысу.

Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар:

Білу

- сызықтық және ауадағы көрініс заңдылықтарын
- графикалық материалдарды қолдана білу;
- акварель мен гуашькескіндемесі техникасын;

Сипаттау:

- қиял элементтері бар композиция тудыра отырып қағаз бетіне сипаттау
- өмір шындығын шығармашылық ой елігінен өткізе отырып сипаттау
- табиғаттағы кеңістікте өзара байланысты талдау тәсілдерін сипаттау;

Айыра білу:

- жарық мен көлеңкенің түрлі түстерге әсерін айыра білу;
- шығармадағы басты және қосалқы нәрсені ажырата, айыра білу;
- бейнелеу өнеріндегі жанрларды айыра білу;

Түсіндіру:

- өнер шығармаларын талдай және түсіндіре алуды;
- натурадағы зат пішінінің ерекшеліктерін көрсете және түсіндіре алу;

Қолдана білу:

- халық өнері мотивін берілген тапсырмалар бойынша әшекейлеу;
- эскиз жасау жұмыстарын орындай, қолдана білу;

Анықтай біліу:

- жазықтықтардың ішкі құрлымын анықтай алуды;
- перспективалық ара-қашықтықтарды анықтай білу;

Оқушылардың білімдері мен біліктерін бағалау

Курста оқушылардың білімдері мен біліктері әр тараудың соңында бағаланады. Оқушылардың әр жұмыстарына нақты 5 немесе 4 деген баға қойылмайды. Тарауды оқып бітіргеннен кейін олардың жұмыстарынан көрме ұйымдастырылып бағаланады.

Практикалық сабақтар

Курс оқушыларға бейнелеудің әр түрлі әдіс-тәсілдерін меңгертуді, дағдыларын дамытуды, сонымен қатар көркемдік бейне жасаудың көп қырлы мүмкіндіктерін көрсетуді мақсат етеді. Бағдарлама көркем бейнелеудің барлық оқу мәселелерінегізінде құрылды.

Бейнеленген жұмыс әдемі шығуы үшін және практикалық жұмыс барысында қателер жібермес үшін мыналарды есте сақтау керек:

Олар:

- бейіндік композициялық құрлымы;
- заттар пішіні, пропорциясы, құрылысы;
- кеңістік туралы ұғым;
- бояулар мен бояу түстері;

Бағдарламадағы практикалық жұмыстар графика, кескіндеме, мүсін, сәндік қолданбалы жұмыстар сияқты сабақ түрлері арқылы жүзеге асырылады. Курс аталған оқу мәселелерінің барлығын қамтиды. Мұнда заттың өзін қарап сурет салуға, табиғат пен өмірдегі көргендерін жатқа немесе елестету арқылы бейнелеуге, бейнелеудің дәстүрлі емес тәсілдерімен сурет салуға бағытталған мүмкіндіктер қалыптастырылға. Оқу бағдарламасындағы кейбір тақырыптарда бір сағатта бейнелеу мүмкін емес, сондықтан бір тақырыпты бірнеше сабақ өткізіп жоспарланды. Бағдарламада кескіндеме өнерінің натюрморт, пейзаж, портрет, анималистік, ертегі жанрларында және әр түрлі тақырыпта суреттер салу қарастырылады.

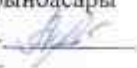
Бағдарлама мазмұны тек сабақ барысында сыныпта меңгерілуі тиіс. Үйге алдағы сабаққа қажетті көмекші материалдар дайындауды, белгілі бір құбылыс бақылауды тапсыру немесе өткен сабақ тақырыбына байланысты оқушының кейбір оқу проблемаларын өз бетінше толық меңгеруіне көмек жасайтын тапсырмалар беремін.

Пән бойынша оқу-әдістемелік кешенінің тізімі

1. Галян Г.В. Веселые уроки волшебника карандаша;
2. Я рисую цветы и пейзаж.-Ростов на Дону: ООО « Удача»
3. Журнал. Искусство рисования и живописи.Москва: ЗАО
4. Е.В. Ермилова, С.В.Попкова, С.С.Козина. Жалпы білім беретін мектептің 2- сыныбына арналған оқулық. Алматы «Мектеп» 2022.

Мұғалімге арналған әдебиеттер тізімі

- 1.Рожкова Е.Е. и Макоед Л.Л.
- Р63 Изобразительное искусство.2 класс. М, «Провещение, 1968
- 2.Щипанов А.С.Щ84 Юным любителям кимти и зезца; Книга для учащихся ст. Классов.- 2-е изд. и перераб.-М: Просвещение, 1981-419-6 с,ил.
3. Шипакалова Т.Я.Ш 83 Изобразительное искусство во 2классе: Пособие для учителей.- М: Просвещение,1984-207с.ил
- 4.Республикалық ғылыми әдістемелік журнал
Бейнелеу өнері және сызу мектепте және ЖОО-да оқыту
- 5.В.В.Алексеева
Что такое искусство? Москва «Советский художник» 1991
- 6.Республикалық ғылыми әдістемелік журнал
Бейнелеу өнері және музыка,сызу мектепте коллқджде және ЖОО-да оқыту

Келісемін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтұарова А.Т.
«28» 08 2024 ж.

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жезқазған қаласы білім бөлімінің
«Талап ауылының №14 жалпы білім беретін
мектебі» КММ директорының м.а.
 С.У. Мұртаева
«28» 08 2024 ж.

5-6 «А» сыныптарына арналған
«ФУТБОЛ»
секциясының бағдарламасы

Футбол үйірмесінің мақсаты мен міндеттері

Мақсаты :

өз денсаулығына ықтиярлықпен қарау, оны нығайту мен ұзақ мерзім сақтай білу қажеттілігін тәрбиелеу, физикалық және психикалық қасиеттерінің толық дамуын, салауатты өмір салтын ұйымдастыруда дене тәрбиесі құралдарын шығармашылықпен қолдану.

Оқыту міндеттері:

✓ денсаулықты нығайту, ағзаның қызметтік мүмкіндіктерін арттыру және негізгі физикалық (дене) қасиеттерін дамыту;

✓ базалық спорт түрлерінің техникалық-тактикалық іс-қимыл әдістерін жетілдіру;

✓ денсаулығын ұзақ мерзім сақтау және нығайту қажеттілігіне, өз денсаулығына ықтиярлықпен қарауға тәрбиелеу;

✓ дене шынықтыру және спорт туралы, олардың тарихы, қазіргі дамуы мен салауатты өмір салтын қалыптастырудағы рөлі туралы білімдерін шыңдау;

✓ тұлғаны оң қасиеттерге тәрбиелеу, оқу және жарыс әрекеттерінде ұжымдық іс-қимыл мен ынтымақтастық межелерін сақтау.

Пән бойынша оқу жүктемесі: жылына 36 сағат, аптасына 1 сағат.

№ Өтілетін сабақтың тақырыбы.

Сағат саны. Өтіле
мерзімі

1 Қ.Р футболдың дамуы	1	
2 Футболдың шығу тарихы	1	
3 Футбол ойынына қойылатын гигиеналық талаптар	1	
4 Техника қауіпсіздік ережелерін сақтау	1	
5 Ойынның негізгі ережелері	1	
6 Ойыншының тұрысы	1	
7 Алаңда бір-біріне пас беріп ойнау	1	
8 Алаңда кедергілер арасымен допты алып жүру	1	
9 Ауыттан допты тастап үйрену	1	
10 Айып добын тебуді үйрену	1	
11 Доппен алдап өту тәсілдері	1	
12 Допты тоқтату тәсілдері	1	
13 Аяқ ұшымен тебу	1	
14 Өкшемен тебу	1	
15 Допты баспен ұру түрлері	1	
16 Шекемен ұру	1	
17 Секіріп шекемен ұру	1	
18 Баспен ұру	1	
19 Допты қақпаға дұрыс бағыттау	1	
20 Допты тартып алу тәсілдері	1	
21 Допты тоқтату тәсілдері	1	
22 Допты алып жүру тәсілдері	1	
23 Қақпашының ойыны	1	
24 Допты қағып алу	1	
25 Допты ұрып жіберу	1	
26 Допты бағаннан асырып жіберу	1	
27 Қорғаушылардың міндеті	1	
28 Қорғаушының жеке әрекеті	1	
29 Шабулшының міндеті	1	
30 Топ – топ болып шабуылға шығу	1	
31 Командалық әрекет	1	
32 Жеке әрекет	1	
33 Айып добын дұрыс орындау	1	
34 Қақпашының допты ойынға қосуы	1	

Келісемін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтуарова А.Т.
«08» 08 2024 ж

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жезқазған қаласы білім бөлімінің
«Талап ауылының №14 жалпы білім беру
мектебі» КММ директорының м.а.
 С. У. Мунканова
«08» 08 2024 ж

7/8 «А», 8 «Б» сыныптарына арналған
«ШАХМАТ»
секциясының бағдарламасы

Түсінік хат

Қазіргі ақпараттандыру технологиясының кең дамыған кезінде оқушылар үлкен ауқымды ақпараттарды тез қабылдап, сараптап, логикалық қорытындылар жасай білулері керек. Логикалық және жүйелі ойлауды қалыптастыруда шахматтың алатын орны зор. Ол оқушылардың аз уақытта ойлдарын шоғырландыруына, туған жағдаятты саралтауға және шешім шығаруға үйретеді және алдына қойған мақсатына жетуге, төзімділікке тәрбиелейді.

Шахмат – екі тұлғаның көрнекі түрде сайысу түрі. Ол бізге адамның шығармашылық дәрежесін анықтауға қажет. Шахмат ойнаушының үнемі жетілуінен, жүйелі түрде дайындық сағаттарын жүргізуден кейін нәтиже күтуге болады. Сонымен қатар шахматты үйретудегі жетілдірушінің шығармашылық деңгейінің жоғары болуы қажет.

Бағдарлама:

Авторлық бағдарлама мемлекеттік стандартқа сүйене отырып жазылды. Осы бағдарлама сабақтан тыс білім беру жүйесінде шахматты үйрету жүйесі оқушылардың жеке қабілеттіліктерін айқындап, жетілдіре отырып оның тұлға ретінде жалпы жетілуі мен тәрбиесіне бағытталады.

Мақсаты:

Жеке тұлғаны жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, шахматты үйретудің құрылымы мен мазмұны мақсатқа бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді.

Міндеттері:

Оқушылардың логикалық ойлау әлемі мен бейнелеп ойлаудың сұлулығын бойлатып, қоршаған орта туралы елесін кеңейту.

Күтілетін нәтиже:

Жаппыға ойындарында, мектепшілік, аудандық шахмат сайыстарына қатысуында.

Аңдау хат:

Бағдарламаның өзектілігі мектептегі оқушыларға педагогика жағынан тәрбиелік мәні зор екендігі атап көрсетілді.

Бағдарламаның негізгі мақсаты:

Шахмат сабағы арқылы шығармашыл, дарынды жеке тұлға жетілдіруге жағдай жасау.

Міндеттері:

1. Шахматтың шығу тарихымен таныстыру, ойын ережелерін үйрету, оқушыларға шахмат ойыны туралы теориялық білім беру, сайыстар өткізу ережелерімен таныстыру.
2. Тұлғаның логикалық ойлауын, есте сақтауын, орнықтылығын жаңа басқа да жағымды қасиеттерін жетілдіру.
3. Айналасына ұқыптылықпен қарау, жеке қасиеттерін жетілдіруге ұмтылдыру, өзін тәртіпке салуға тәрбиелеу, еріктілік қасиеттерін жетілдіруге және өзін-өзі бағалай білуге.

Бағдарламаның нәтижесі мен қорытындысы:

1. Әр жеке тұлға өзіндік ерекшеліктерін көрсете біледі, басқада қырынан ашыла біледі. Әрі төзімдік, шыдамдылық, сол сияқты рухани адами қасиеттерін дамыта түседі.
2. Жарыс кезінде ешқандай тәртіп бұзылмайды. Оқушылардың пәнді игеруімен қатар ұжымда жұмыстана білуі қалыптасады.

ТАҚЫРЫПТЫҚ КҮНТІЗБЕ ЖОСПАРЫ

Үйірменің түрі: Шахмат

Сынып: 7-8 "А", 8 "Б"

Пәні: Дене шынықтыру

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Күні Айы	Уақыты
I тоқсан				
1	Шахмат- спорт, ғылым, өнер, даму тарихы, жалпы ережелері	1		
2	Жеке оқытулар.	1		
3	Шахмат ойнау ережелері, шахмат күресінің ерекшеліктері.	1		
4	Жеке оқытулар.	1		
5	Шахмат партиясы, дебют, миттельшпиль, эндшпиль.	1		
6	Жеке оқытулар.	1		
7	Шахмат фигуралары, жүрістері.	1		
8	Жеке оқытулар.	1		
9	Пешкамен жүріс, ойнау ережесі.	1		
II тоқсан				
10	Жеке оқытулар.	1		
11	Патшамен (Король) жүріс, ойнау ережесі.	1		
12	Жеке оқытулар.	1		
13	Ұзырмен (Ферзь) жүріс, ойнау ережесі.	1		
14	Жеке оқытулар.	1		
15	Пілмен (Слон) жүріс, ойнау ережесі.	1		
16	Жеке оқытулар.	1		
III тоқсан				
17	Жеке оқытулар.	1		
18	Атпен (Конь) жүріс, ойнау ережесі.	1		
19	Жеке оқытулар.	1		
20	Турамен (Ладья) жүріс, ойнау ережесі.	1		
21	Жеке оқытулар.	1		
22	Шахмат тақтасында фигуралардың қызыметі.	1		
23	Жеке оқытулар.	1		
24	Фигуралармен ойнау.	1		
25	Шахмат тактикасы.	1		
26	Жеке оқытулар.	1		
IV тоқсан				
27	Шахмат стратегиясы.	1		
28	Жеке оқытулар.	1		
29	Шахмат композициясы.	1		
30	Жеке оқытулар.	1		
31	Шахмат миниатюрасы.	1		
32	Жеке оқытулар.	1		
33	Мат қоюдың қарапайым схемасы.	1		
34	Қортынды сағат.	1		

Мугалімнің аты-жөні:

Аубакиров М.М.

Келісемін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтуарова А.Т.
«18» 08 2024 ж

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жезказған қаласы білім бөлімінің
«Талап ауылының №14 жалпы білім беретін
мектебі» КММ директорының м.а.
 С.У. Мунтенова
«19» 08 2024 ж

7/8 «А», 8 «Б» сыныптарына арналған
«ШАХМАТ»
секциясының бағдарламасы

Түсінік хат

Қазіргі ақпараттандыру технологиясының кең дамыған кезінде оқушылар үлкен ауқымды ақпараттарды тез қабылдап, сараптап, логикалық қорытындылар жасай білулері керек. Логикалық және жүйелі ойлауды қалыптастыруда шахматтың алатын орны зор. Ол оқушылардың аз уақытта ойларын шоғырландыруына, туған жағдаятты сараптауға және шешім шығаруға үйретеді және алдына қойған мақсатына жетуге, төзімділікке тәрбиелейді.

Шахмат – екі тұлғаның көрнекі түрде сайысу түрі. Ол бізге адамның шығармашылық дәрежесін анықтауға қажет. Шахмат ойнаушының үнемі жетілуінен, жүйелі түрде дайындық сағаттарын жүргізуден кейін нәтиже күтуге болады. Сонымен қатар шахматты үйретудегі жаттықтырушының шығармашылық деңгейінің жоғары болуы қажет.

Бағдарлама:

Авторлық бағдарлама мемлекеттік стандартқа сүйене отырып жазылды. Осы бағдарлама сабақтан тыс білім беру жүйесінде шахматты үйрету жүйесі оқушылардың жеке қабілеттіліктерін айқындап, жетілдіре отырып оның тұлға ретінде жалпы жетілуі мен тәрбиесіне бағытталады.

Мақсаты:

Жеке тұлғаны жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, шахматты үйретудің құрылымы мен мазмұны мақсатқа бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді.

Міндеттері:

Оқушылардың логикалық ойлау әлемі мен бейнелеп ойлаудың сұлулығын бойлатып, қоршаған орта туралы елесін кеңейту.

Күтілетін нәтиже:

Жаттығу ойындарында, мектепшілік, аудандық шахмат сайыстарына қатысуында.

Аңдау хат:

Бағдарламаның өзектілігі мектептегі оқушыларға педагогика жағынан тәрбиелік мәні зор екендігі атап көрсетілді.

Бағдарламаның негізгі мақсаты:

Шахмат сабағы арқылы шығармашыл, дарынды жеке тұлға жетілдіруге жағдай жасау.

Міндеттері:

1. Шахматтың шығу тарихымен таныстыру, ойын ережелерін үйрету, оқушыларға шахмат ойыны туралы теориялық білім беру, сайыстар өткізу ережелерімен таныстыру.
2. Тұлғаның логикалық ойлауын, есте сақтауын, орнықтылығын жаңа басқа да жағымды қасиеттерін жетілдіру.
3. Айналасына ұқыптылықпен қарау, жеке қасиеттерін жетілдіруге ұмтылдыру, өзін тәртіпке салуға тәрбиелеу, еріктілік қасиеттерін жетілдіруге және өзін-өзі бағалай білуге.

Бағдарламаның нәтижесі мен қорытындысы:

1. Әр жеке тұлға өзіндік ерекшеліктерін көрсете біледі, басқада қырынан ашыла біледі. Әрі төзімдік, шыдамдылық соя сияқты рухани адами қасиеттерін дамыта түседі.
2. Жарыс кезінде ешқандай тәртіп бұзылмайды. Оқушылардың пәнді игеруімен қатар ұжымда жұмыстана білуі қалыптасады.

ТАҚЫРЫПТЫҚ КҮНТІЗБЕ ЖОСПАРЫ

Үйірменің түрі: Шахмат

Сынып: 7-8 "А", 8 "Б"

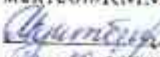
Пәні: Дене шынықтыру

№	Сыбақ тақырыбы	Сағат саны	Күні Айы	Уақыты
I тоқсан				
1	Шахмат- спорт, ғылым, өнер диялу тарихы, жазғы ережелері	1		
2	Жеке оқытулар.	1		
3	Шахмат ойнау ережелері, шахмат күресінің ерекшеліктері.	1		
4	Жеке оқытулар.	1		
5	Шахмат партиясы, дебют, миттельшпиль, эндшпиль.	1		
6	Жеке оқытулар.	1		
7	Шахмат фигуралары, жүрістері.	1		
8	Жеке оқытулар.	1		
9	Пешкамен жүріс, ойнау ережесі.	1		
II тоқсан				
10	Жеке оқытулар.	1		
11	Патшамен (Король) жүріс, ойнау ережесі.	1		
12	Жеке оқытулар.	1		
13	Ұзгірмен (Ферзь) жүріс, ойнау ережесі.	1		
14	Жеке оқытулар.	1		
15	Пілмен (Слон) жүріс, ойнау ережесі.	1		
16	Жеке оқытулар.	1		
III тоқсан				
17	Жеке оқытулар.	1		
18	Атпен (Конь) жүріс, ойнау ережесі.	1		
19	Жеке оқытулар.	1		
20	Турамен (Ладья) жүріс, ойнау ережесі.	1		
21	Жеке оқытулар.	1		
22	Шахмат тақтасында фигуралардың қызыметі.	1		
23	Жеке оқытулар.	1		
24	Фигуралармен ойнау.	1		
25	Шахмат тактикасы.	1		
26	Жеке оқытулар.	1		
IV тоқсан				
27	Шахмат стратегиясы.	1		
28	Жеке оқытулар.	1		
29	Шахмат композициясы.	1		
30	Жеке оқытулар.	1		
31	Шахмат миниатюрасы.	1		
32	Жеке оқытулар.	1		
33	Мат қоядың қарапайым схемасы.	1		
34	Қортынды сағат.	1		

Мүғалімнің аты-жөні:

Аубакиров М.М.

Келісемін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтуарова А.Т.
«18» 08 2024 ж

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жезказған қаласы білім бөлімінің
«Талап ауылының №14 жалпы білім беретін
мектебі» КММ директорының м.а.
 С. У. Мунтонова
«19» 08 2024 ж

4 «А» сыныбына арналған
«ДОЙБЫ»
секциясының бағдарламасы

Түсінік хат

Ұсынылатын әдістемелік құралды әзірлеу және енгізу қажеттілігі арнайы мұқтажлықтарымен қажеттіліктері бар балалар көру мүшесі бұзылған балалар құрайтынына негізделген.

Көру патологиясы және ол түрткі болған ауытқулардың сан алуандығы әр балаға арналған білім беру қызметі үшін жағдай жасауды, жеке – оның қажеттіліктері мен резервті мүмкіндіктері, білім беру мазмұнының мектепке дейінгі балалар категориясы дамуының психикалық физикалық ерекшеліктеріне бағытталу есебімен жеке дара көзқарасты қажет етеді.

Көру мүшесі бұзылған балаларда объектілер арасында логикалық байланыстарды орнату қиындықтары анықталады. Нашар көретін балаларда ойлау іс-әрекетінің көрнекі-бейнелі және көрнекі-әрекет ету деңгейінің жеткіліксіз дамуы тән, ол нақты-түсінік ойлау дамуына ерекшелігімен анықталады.

Дамыту ойындары баланың танымдық қызығушылықтарын кеңейтуге, тәжірибешілік дағдыларға не болуға, барлық сақталған анализаторларды белсендіруге мүмкіндік береді. Дамыту ойындарының бір түрі көру қабілетін дамытуға, көп сенсорлық өзара байланыстардың құрылуына, балалардың ойлау, адамгершілік тәрбиесінің қалыптасуына септігін тигізетін – дойбы ойыны. Дойбы балалардың бұзылған көру қызметін түзету құралы болып табылады: ойын барысында жалпы қызмет ету белсенділігі мен ажырату сезімталдық көру жүйесі артады, бинокулярлық фиксация құрылып, көру-қозғалу қызметі жаттығады.

Дойбы – бұл бір мезгілде демалыс әрі спорт, әрі өнер. Біздің елімізде дойбы ойына үлкен атаққа ие, ережелері қарапайым және жалпыға қолжетімді. Массовость бойынша дойбы ойыны басқа спорт түрлері ішінен сегізінші орын алады. Бұл дауыстан халық ойыны біздің тұрмысқа нық енді. Оның жасы 5 мың жастан кем емес. Интеллектуальдық спорт ретінде дойбы жалпы адамзат мәдениетінің бір бөлігі ретінде танылды. Швейцар психологы Жан Пиаже және бірқатар басқа ғалымдар балалардың дәл 3–12 жасында «ой-сөз», «ой-әрекет» механизмінің құрылатынын анықтаған. Осыған байланысты дойбы балалардың ойлау қабілеттерінің дамуында және көру мүшесі нашар балаларда ойлау қабілетін әрекет етумен бекітуде маңызы зор. Көру мүшесі нашар балалармен жасалған жұмыс тәжірибесі дойбы ойынының балалардың қызығушылықтарын сіндейтіп, көру қызметін, сонымен қатар мінез-құлықтың жақсы қасиеттерін бекітеді және дамытатынына дәлел.

Дойбы ойына балаларда тәртіптілік, ұқыптық, мұқияттылық және логикалық ойлауға тәрбиеленуге көмектеседі. Бала-бақшадағы көру мүшесі нашар тәрбиеленушілердің ата-аналары балалардың дойбы ойынын ойнауда қызығушылықтарын танытады. Дойбы ойыны барысында балалар және үлкен адамдар қоршаған ортамен танысып, бала эмоциялары мен басқа да бірқатар рухани қасиеттерін (өзін-өзін ұстай білу, ойынның қалыптасқан жағдаят кезінде керек жүрісті алқылау) керек бағытта жаттықтырады. Ойын балаға шынайы өмірде де біз сақтауға мәжбүр ережелердің барын көрсетеді. Ойын барысында балалар ұжымы бірігіп, отбасы мүшелері эмоционалдық жақындасатыны аса маңызды. Осында біз ынтымақтастық туралы айтуға болады: бала-құрдас-ата-ана-педагог.

Бірақ ата-аналар балаларға ойын үшін үнемі көңіл бөле алмайды. Мектепке дейінгі жастағы балаларға дойбы ойынын оқыту әдебиеттері жеткіліксіз. Әрине, оқытушылар және ата-аналар балаларға дойбы ойынын үйретеді, бірақ барлығы бір қателік жібереді: бірінші сабақтардан барлық дойбыларды орналастырып, жүрістерді көрсетеді. Нәтижесінде балалар ойынның негізгі ережелерін игереді: дойбылар мен билердің жүрістерін, бір немесе бірнеше дойбының соғуын, бірақ өз әрекеттерін бірнеше жүріс алға қарай ойластыра алмайды, дойбы тактасында бағдарларын түзу ұстай алмайды, диаграммаларды, партиялар комбинацияларын оқи алмайды. Қала және облыстың білім беру мекемелерінде дойбы ойыны бір реттік сипатта (топтағы жарыстар, бала-бақшаларда турнирлер). Сондықтан дойбы өнерінің негіздері бойынша бірізді және жоспарлы жұмыс үшін көру мүшесі бұзылған балалар үшін оқыту сабақтар циклін іске асыратын қосымша білім бағдарламасы қажет.

Мақсаты:

Дойбы ойынын үйрету барысында көру мүшесі бұзылған тәрбиеленушілер жеке тұлғасының интеллектуалдық және ерік-жігер әлеуетін ашу.

Міндеті

Білім беру:

дойбы ойынының техникасын оқыту;

балаларға дойбы ойыны теориясымен таныстыру;

Жазықтықта бағдар алу дағдысын оқыту.

Дамыту: көру қабілетін, көру қызметінің белсенді жаттығу кезінде көру-жеңістік бағдарын дамыту;

Бағдарламаның мәні:

«Сикирлы дойбы» бағдарламасы балаларға дойбы ойынын үйрету

әдістемесін педагогикалық тәжірибе үрдісінде әзіленген мектепке дейінгі жастағы балалардың ойын мотивациясы негізінде қолдануды меңзейді. Бұл құралдың айрықша ерекшелігі «нөлден» бастайтын көру мүшесі бұзылған мектепке дейінгі жастағы балаларды дайындауға назарын аударту, дойбы ойынының негіздерін үйретуге бағдарлау болып табылады. Сонымен мектепке дейінгі жастағы балалардың жалпы мәдениетінің құрылуына және дойбы ойынына интеллектуалдық демалыс ретінде қызығушылықтарын дамытуға, көру қабілетінің, әлеуметтік сәттілікті, оқу әрекеті алғышарттарының құрылуын, мектепке дейінгі жастағы балалардың бала-бақша түлектеріне қойылға мемлекеттік талаптарына сәйкес денсаулықтарының сақталуын

камтамасыз ететін интегративтік қасиеттерінің дамуына бағытталады. Бағдарламаның тақырыптық жоспарының мазмұндық байланысы педагогқа тәрбие-білім беру міндеттерін (жеке қабілеттері мен қызығушылықтарын қанағаттандыру, заманауи

әлемде табысты әлеуеттану үшін танымдық қабілеттерін дамыту) шешу кезінде білім беру мазмұнын құруға септігін тигізеді, бұл баланың жеке тұлғасының танымдық, эмоционалдық және тәжірибешілік саласын бірыңғай дамытуға мүмкіндік береді.

Қосымшаға дойбы ойнау дағдысын құру диагностика кестесі, ата-аналар сауалнамасы, сабақтардың болжалды тақырыптары (ұсынылатын), балаларға дойбы ойынын оқыту, тәжірибешілік бөліммен бекітілетін материалдар блогы кіреді. Тәжірибешілік сабақтар – дидактикалық ойындар балалардың көру мүшесінің, логикалық ойлау қабілетінің, жадының, сөйлеу мәнерінің, мұқияттылығының, талдау, жалпылау және шешім шығару дағдысының дамуына септігін тигізеді. Сабақтар мен ойын-сауықтардың болжалды сценарийлері кез келген тақырыпқа жазылған жеке сценарийлер әзірлеу үшін қажет болуы мүмкін.

Тақырыптық күнтізбелік жоспары.

Секцияның түрі : Дойбы

Пәні: Денешынықтыру

	Өтілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өтілетін мерзімі
1	Ойын ережелері ойын тарихы	1 сағ	
2	Ойын ережелері ойын тарихы	1 сағ	
3	Екі жакты ойын	1 сағ	
4	Ойын жүрісінің әдіс тәсілдерін үйрету	1 сағ	
5	Екі жакты ойын	1 сағ	
6	Ойын барысында қорғана білуді үрету	1 сағ	
7	Екі жакты ойын	1 сағ	
8	Ойын кезінде бір жүріспен шек қоюды үйрену	1 сағ	
9	Екі жакты ойын	1 сағ	
10	Ойын кезінде екі жүріспен шек қоюды үйрену	1 сағ	
11	Екі жакты ойын	1 сағ	
12	Оң жак сол жак қорғаныс қоя білу	1 сағ	
13	Екі жакты ойын	1 сағ	
14	Шабуыл жасау тактикасын үйрену	1 сағ	
15	Екі жакты ойын	1 сағ	
16	Есептеу жолдары	1 сағ	
17	Екі жакты ойын	1 сағ	
18	Алға шығу дамқаға шығу	1 сағ	
19	Екі жакты ойын	1 сағ	
20	Дамқаға шығу қалай іске асуын жат үйрену	1 сағ	
21	Дамқаға шығу қалай іске асуын жат үйрену	1 сағ	
22	Екі жакты ойын	1 сағ	
23	Жүріс кезінде екі тас жеуді үйрену	1 сағ	
24	Екі жакты ойын	1 сағ	
25	Жүріс кезінде үш тас жеуді үйрену	1 сағ	
26	Екі жакты ойын	1 сағ	
27	Екі жакты ойын жарысын өткізу	1 сағ	
28	Қайталау жаттығуларын өткізу	1 сағ	
29	Екі жакты ойын	1 сағ	
30	Жүрістерді қайталау жаттығу	1 сағ	
31	Екі жакты ойын	1 сағ	
32	Жылдамдыққа уақытқа ойнау	1 сағ	
33	Екі жакты ойын	1 сағ	
34	Топқа команда бойынша жарысу	1сағ	

Секция жетекшісі:

Аубакиров М.М.

Согласовано
Заместитель директора
по воспитательной части
 А.Т.Литуйарова
«22» 08 2024 г.

Утверждаю
и.о.директора КГУ ОШ №14 с.Тал
отдел образования г.Жезказган
управление образования области
Улытау С.У.Мунтенова
«29» 08 2024 г.

План работы спортивной секций
(Настольный теннис)
Класс: 8б,9/10а.

Жезказган
2024-2025 учебный год

Цели и задачи секций настольный теннис

Программа по настольному теннису предназначена для спортивных секций общеобразовательных учреждений. Данная программа является программой дополнительного образования, предназначенной для внеурочной формы дополнительных занятий по физическому воспитанию общеобразовательных учреждений.

В процессе изучения у учащихся формируется потребность в систематических занятиях физическими упражнениями. Учащиеся приобщаются к здоровому образу жизни, приобретают привычку заниматься физическим трудом, умственная нагрузка компенсируется у них физической. Занятия настольным теннисом дисциплинируют, воспитывают чувство коллективизма, волю, целеустремленность, способствуют поддержке при изучении общеобразовательных предметов, так как укрепляют здоровье. Благодаря спортивной направленности программы, учащиеся, успешно освоившие программу, смогут участвовать в школьных, районных и окружных соревнованиях по настольному теннису. Благодаря этому учащиеся смогут более плодотворно учиться, меньше болеть.

Цели и задачи

Игра в настольный теннис направлена на всестороннее физическое развитие и способствуют совершенствованию многих необходимых в жизни двигательных и морально-волевых качеств.

Цель программы - углубленное изучение спортивной игры настольный теннис.

Основными задачами программы являются:

- Укрепление здоровья;
- Содействие правильному физическому развитию;
- Приобретение необходимых теоретических знаний;
- Овладение основными приемами техники и тактики;
- Воспитание воли, смелости, настойчивости, дисциплинированности, коллективизма, чувства дружбы.
- Привитие учащимся организаторских навыков;
- Повышение специальной, физической, тактической подготовки учащихся по настольному теннису;
- Подготовка учащихся к районным и окружным соревнованиям;

Отличительной особенностью данной дополнительной образовательной программы от уже существующих образовательных программ является:

- развитие у детей координации движений;
- выработка легкости, и непринужденности движений.

Возраст детей, участвующих в реализации данной дополнительной образовательной программы – 8-16 лет

Дополнительная образовательная программа по настольному теннису рассчитана на 1 год.

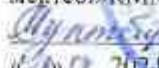
Содержание программы.

Материал программы дается в трех разделах:

- основы знаний;
- общая и специальная физическая подготовка
- техника и тактика игры.

Перечень основных упражнений	Дата проведения урока	
I Вводное занятие		
История развития . Правила игры и соревнований по теннису	2	
Влияние физических упражнений на организм человека. Закаливание и здоровье	2	
II Общая физическая подготовка	1	
Гимнастические упражнения	2	
Лёгкоатлетические упражнения	2	
Подвижные игры	2	
III Техническая подготовка	1	
Техника передвижения и стоек	2	
Техника приёма и передач мяча сверху	2	
Техника приёма мяча снизу	2	
Нижняя прямая подача	2	
Нападающие удары	2	
IV Тактическая подготовка	1	
Индивидуальные действия	2	
Групповые действия	2	
Командные действия	2	
Тактика защиты	2	
V Контрольные испытания и соревнования	1	
Итоговое занятие	2	

Келісемін
Мектеп директорының тәрбие
ісі жөніндегі орынбасары
Айтуарова А.Т.
«18» 08 2024 ж.

Бекітемін
Ұлытау облысы білім басқармасы
Жезказған қаласы білім бөлімінің
«Талал ауылының №14 жалпы білім беретін
мектебі» КММ директорының м.а.
 С.У. Мунтенова
«18» 08 2024 ж.

8 «Б», 9-10 «А» сыныптарына арналған
«ҮСТЕЛ ТЕННИСІ»
секциясының бағдарламасы

Бағдарламаның түсінік хаты

Мақсаты:

Үстел теннисі үйірмесінің бағдарламасы 9-10 сынып оқушыларын физикалық, техникалық және тактикалық тұрғыдан дайындауға арналған. Бұл бағдарлама оқу жылында 34 сағат бойы өткізіледі және оқушылардың денсаулығын нығайту, спортқа қызығушылығын арттыру, шеберліктерін дамытуға бағытталған. Сабақтар барысында оқушылар үстел теннисінің негізгі техникасын, ойын стратегиясын, сондай-ақ физикалық төзімділігін арттыруға бағытталған жаттығуларды үйренеді.

Бағдарлама құрылымы:

Бағдарлама 34 сағатқа бөлініп, әр сабақтың нақты мақсаты мен құрылымы анықталған. Әр сабақта оқушылардың техникалық дағдыларын дамыту үшін ойын жаттығуларын, техникалық элементтерді (форхенд, бекхенд, сервис, допты қабылдау) меңгеру үшін түрлі жаттығулар, жарыстар мен турнирлер ұйымдастырылады.

Қолданылатын әдістер:

- Техникалық жаттығулар: Допты қабылдау, соққыларды жетілдіру.
- Тактикалық жаттығулар: Қарсыласқа қарсы ойында стратегияларды қолдану.
- Физикалық дайындық: Жүгіру, сергіту жаттығулары, төзімділікті дамыту.
- Ойын практикасы: Шағын жарыстар мен турнирлер арқылы тәжірибе жинақтау.

Қорытынды:

Бағдарлама шәкірттердің үстел теннисі ойынына деген қызығушылығын арттырып, олардың негізгі техникалық дағдыларын дамытып, спорттық жарыстарға дайын болуға мүмкіндік береді.

Үстел теннисі үйірмесіне арналған 34 сағаттық бағдарлама

№	Сабақтың тақырыбы	Мазмұн	Уақыты
1	Үстел теннисінің негіздері және құрал-жабдықтармен танысу	Үстел теннисінің тарихы, ракетка, доп, үстел, ойын алаңының ерекшеліктері.	1 сағат
2	Дұрыс тұрыс және қозғалыс техникасы	Құрылымдық тұрыс, қозғалыс және қадамдар.	1 сағат
3	Форхенд соққысы	Форхенд соққысының техникасын меңгеру, он және сол жақ форхенд.	1 сағат
4	Бекхенд соққысы	Бекхенд соққысының техникасын меңгеру, бір қолды және екі қолды бекхенд.	1 сағат
5	Қолмен жұмыс және жылдамдық	Қол мен көздің үйлесімділігі, жылдамдықты дамыту.	1 сағат
6	Жеңіл физикалық жаттығулар	Сергіту жаттығулары, аяқ жұмысын дамыту.	1 сағат
7	Допты қабылдау техникасы	Допты дұрыс қабылдау және бағыттау.	1 сағат
8	Физикалық дайындық: төзімділік жаттығулары	Жүгіру, сергіту жаттығулары, төзімділікті арттыру.	1 сағат
9	Жоғарыдан келген допты қабылдау	Жоғарыдан келген доптарды қабылдау және дұрыс бағыттау.	1 сағат
10	Шабуылдық тактика және қорғау	Шабуыл жасау және қорғаныс тактикасын үйрену, қарсы шабуылға дайындық.	1 сағат
11	Қысқа соққылар мен бұрыштар арқылы ойнау	Қысқа соққылар мен бұрыштарды пайдалану техникасы.	1 сағат
12	Қарсыласқа қарсы ойынды талдау	Қарсыластың қателіктерін анықтап, оларды пайдалануға үйрету.	1 сағат
13	Ойын тактикасы: Қарсы шабуыл	Қарсы шабуыл жасау, ұтымды орындарды таңдау.	1 сағат
14	Үстел теннисінің арнайы соққылары	Өртүрлі соққыларды (кросс, чип, т.б.) қолдану.	1 сағат
15	Қозғалыс жылдамдығын арттыру	Аяқ жұмысын жылдамдату, қозғалыс координациясын дамыту.	1 сағат
16	Техника мен жаттығуларды жетілдіру	Доптың жылдамдығына бейімделу, соққының дәлдігін арттыру.	1 сағат
17	Ойын жаттығулары: Шағын ойындар	Жеңіл ойындар мен жаттығулар, түрлі позицияларды үйрену.	1 сағат
18	Жоғары деңгейлі соққылар	Күшті және дәл соққыларды қолдану.	1 сағат
19	Жарысқа дайындық	Кішігірім жарыс ойындары, тактикалық дағдыларды пайдалану.	1 сағат
20	Психологиялық дайындық	Жарысқа психологиялық дайындық, стресс пен қобалжуды басқару.	1 сағат
21	Ойын барысында стратегияларды қолдану	Шабуыл түрінде ойын ойнау, қарсыласқа қысым жасау.	1 сағат
22	Шабуыл мен қорғаныс стратегиялары	Ойынның екі түрлі стратегиясын қатар қолдану: шабуыл және қорғаныс.	1 сағат
23	Қарапайым тактика және шешім	Ойындағы қарапайым тактиканы қабылдап,	1 сағат

№	Сабақтың тақырыбы	Мазмұн	Уақыты
	қабылдау	жаттығу арқылы шешім қабылдау.	
24	Допты жылдам бағыттау	Допты жылдам және дәл бағыттау жаттығулары.	1 сағат
25	Ойын барысында стратегияларды қолдану	Қарсыласқа қарсы ойында стратегияларды қолдану.	1 сағат
26	Жеңіске жетудің психологиясы	Жеңіс үшін қажетті психологиялық көзқарас пен назарды дамыту.	1 сағат
27	Ойын барысында қозғалыс техникасы	Жоғары деңгейдегі қозғалыс және ойынды басқару.	1 сағат
28	Тест: Ойын дағдыларын тексеру	Ойын барысында әртүрлі техникаларды пайдаланып, тест тапсырмаларын орындау.	1 сағат
29	Турнир ұйымдастыру	Оқушылар арасында шағын турнир өткізу, ойын тәжірибесін жинақтау.	1 сағат
30	Жарысқа дайындық (психологиялық тренинг)	Жарыс алдындағы соңғы дайындық және психологиялық дайындық.	1 сағат
31	Жарыс тактикасы	Үстел теннисі жарысына қатысу үшін арнайы тактикаларды қолдану.	1 сағат
32	Жарыс практикасы	Жарыс ойындарын өткізу, өзін-өзі бақылау және түзету.	1 сағат
33	Жарыс қорытындысы және талдау	Жарыс барысында орын алған қателіктерді талдау, жетістіктерді атап өту.	1 сағат
34	Қорытынды сабақ: Жалпы шолу	Бағдарламаның жалпы қорытындысы, оқушылардың жетістіктері мен даму деңгейін бағалау.	1 сағат